

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25

Uredništvo in upravnništvo: Wolfova ulica št. 1/L.
Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Šivankarska politika.

Naše vlade ne padajo na mejdanu javnega mnenja, ne v razjarjenem boju; življensko niti jim pristiže vedno kakšna notranja bolezen, bodisi nepričakovani slučaj, bodisi nepotrebna taktična hiba. Slave v našem parlamentarnem življenju zaenkrat še ni iskati, niti ne mnogo hvaležnosti. Za slavo so presledki med krizami prekratki, hvaležnosti pa nikdo ne ponuja, ker že od nikogar ne pričakuje nobenih zaslug. Skupščina postaja politični kino, ki se svojemu lastniku, narodu, kaj slabo rentira.

Parlamentarna kriza, ki jo je povzročila demisijska generala Hadžića, je z ozirom na specialne jugoslovanske razmere, gotovo zelo kompliciran eksperiment, ki v zapadnih demokracijah ni lahko mogoč. Razvozlaj te krize je odvisen od sodelovanja štirih činiteľev, interesi katerih se ne zlagajo. Vrh tega je stvar še kočljiva tako, da bi kompromis pomenil pozitivno škodo.

Pred vojno smo bili vajeni, da so razne radikalne stranke dan za dnem s požarnimi besedami in z aktivno agitacijo med vojaštvom poskušale oslabiti militarizem, oziroma spodkopati politično moč generalitete. Ampak to je bilo tedaj in nobenemu vojnemu ministru se ni niti sanjalo, da bi imel radi tega odstopiti. Kajti tedanja Evropa je slonela na solidnih podlagah, mir se je smatral za trajno pridobitev, celo stoletje dopolnjevana disciplina nevarnostnemu momentu ni dopuščala mnogo mesta v kasarnah. Iz leta 1917 pa smo videli, kaj se pravi, ako zrevolucionirano vojaštvo samo poseže v notranjo ureditev države. Mentaliteta našega pokolenja ne smatra vojaške discipline za samoumevno stvar in pri ljudeh, ki so zrljivo grozote, nima misel zelo daleč k dejanju. Danes reagira narodni organizem kaj hitro, čim se osmeli kdo majati na obrambnih pogojih njegove eksistence. Poskušajte n. pr. danes pogitirati s pacifizmom v italijanski armadi, kjer ste mogli to delati l. 1913 neovirano en groš; ali danes ne udari železna Seecktova roka neusmiljeno po onem socialnodemokratičnem glasilu, ki bi hotelo v Nemčiji ponatisniti svoje predvojne članke, in ali ni padel Macdonald ravno vsled tega, ker je Campbell v Workers Weekly zasul svoje mnenje o vojni preveč v boljševoškim zmislu?

Ako moramo presojati Hadžićev korak kot spontani refleksi samobramnega čuta, ki ga ima sleherna socialna zajednica in država v potencirani meri (pri čemer vpliva drugih činiteľev ni izključevati iz diskusije), je pripisati Radićeva vojaška gravnina glavni delom na račun strankarskega imperializma. HRSS je bila doslej čisto izvenparlamentarna, inflacijska stranka, nabrekla iz kotarje s 3 poslanci nagloma na številčno vsega uvaževanja vredno skupino. Nedotaknjena od oportunističnega čuta, ki se pridobiva s prevzemom odgovornosti, se ni mogla še priučiti perspektivnemu gledanju na politično dogajanje ter radi tega posega s svojo naravno kakor tudi demonstrativno hoteno dogmatičnostjo v zadeve, ki niso in v danih razmerah ne morejo biti naravni predmet strankarskih funkcij. Z drugimi besedami povedano: nagli preobrat v državno-pravni položaji Hrvatske ni našel v širokih plasteh hrv. naroda tako dozorele in mobilne duševnosti, ki bi se bila mogla kar v par letih prilagoditi novim razmeram; ni je našel tudi v slovenskem in srbskem narodu (ako izvzamemo teh par tisoč inteligentov) in odtod to večno krizljanje v skupščini, ki ni povzročeno od menjavanj živih struj v javnem mnenju, kakor v zrelejših zapadnih državah, temveč razvne-najo duševnost našega naroda, nejasnost o naravnih mejah strankarske akcije, nerodna tehnična nesporazumljaja, osebni momenti, mehancični nedostaki v strukturi naših vodilnih političnih slojev. Vidi se, da ni še onega nepisane pravilnice za kolektivno občevarje med političnimi strankami.

Vlada trdna.

Zakulisni boji. — Odločitev v kraljevih rokah.

Beograd, 14. oktobra. Po začasnem prekinjenju sej narodne skupščine je politični položaj včeraj zopet oživel s svojimi zakulisnimi dogodki v boju med vlado in opozicijo, zlasti pa v boju med Nast. Petrovićem in Hadžićem. Politični krogi dobivajo utis, da je situacija zopet v kraljevih rokah. No-voizvoljeni parlamentarni odbori nadaljujejo z delom. Parlamentarna situaci-

ja je za vlado zelo ugodna, tako da ni pričakovati nobenih iznenadenj. Do prihodnjega zasedanja skupščine (do 20 t. m.) bo morda že gotov eden izmed zakonskih načrtov. Vladni krogi izjavljajo, da ni pričakovati v tem času nobenih iznenadenj, medtem ko so radi-kali prepričani, da mora vlada najdalje pojutrišnjem demisionirati.

Seja vlade.

Radikali hočejo izzvati ostavko vlade.

Beograd, 14. oktobra. Sinoči se je vršila konferenca vlade. O tej kon-ferenci niso hoteli ministri podati nobe-nih poročil. Izjavili so samo, da so na konferenci govorili o čisto političnih vprašanjih. Na konferenci je Cemović poročal o dogodku v Džakovici. Marinković je izjavil, da je podpisal mali diplomatski ukaz. Davidović je na vprašanja novinarjev, kaj je s poga-janj z radikali, izjavil, da ni nič novega

v tej stvari. Položaj je v tem pogledu na mrtvi točki. »Pričakoval sem vče-raj Marka Gjuričića. da bo prišel, pa ga ni bilo. Ako bo potreba, naj pride.« Na drugi strani pa doznava vaš dopis-nik, da so radikali včeraj na Pašičev predlog sklenili, da se vobče ne bodo pogajali z Davidovićem, dokler vlada ne poda ostavke. Le na Davidoviće-vo poziv lahko gre Marko Gjuričić k nje-mu.

Ljuba Jovanović predsednik nove vlade?

Kombinacija radikalov

Beograd, 14. oktobra. Ker ni prinesel včerajšnji dan nobenih novih momentov, se trdi v radikalnih krogih, da je kriza vlade neizogibna. Čisto go-tovo pa da bo nastopila takoj, kakor hitro bo sprejet invalidski zakon. Samo od tega, kako se bo forsiral delo v skupščini, da je odvisno, če nastopi kri-za vlade prej ali kasneje. Po mnenju radikalov sta mogoči samo dve kombi-naciji. Ali se razširi vlada z vstopom v vlado radićevcev in radikalov ali pa vstopijo samo radikali. V vsakem slu-čaju pa da bo nova vlada poslovna vla-da in njen predsednik bo Jovanović.

V to novo koncentracijsko vlado bi predvsem vstopili radikali, demokrati, mohamedanci in Jugoslovanski klub, toda brez Davidovića, Pribičevića, Pa-šića, Spahe in Nastasa Petrovića. Ra-

dikali tudi že imenujejo imena novih ministrov. Predsednik vlade bi bil Ljuba Jovanović, vojni minister general Pera Živković, minister za zunanje za-deve Marinković, finančni minister de-mokrat Pečić, notranji minister radikal Sršić, in prosvetni minister dr. Korošec. Radikali pravijo, da bi bilo na ta način zadovoljeno Radićevi zahtevi, da je v vladi sporazuma, ker to bi bila naloga nove vlade, zastopana večina Srbov in bi se zato mogel skleniti z Radićem definitivni sporazum. Z od-stopom Davidovića pa bi se dala radi-kalom satisfakcija za odstop Pribiče-vića in Pašića.

Ker je ta kombinacija nad vse zna-čilna, jo objavljamo, da si smo mnenja, da je v polnem obsegu neizvedljiva.

Vesti o demisiji vlade neresnične.

Beograd, 14. okt. Danes opol-dne se je vršila konferenca vlade. Na konferenci so prisostvovali Marinko-vić, Korošec, Spahe in na koncu Na-stas Petrović. Na konferenci so govo-

rili o delu nar. skupščine, o pogajanjih s HRSS ter o ostavki vojnega mini-stra. Vlada dementira vse vesti o svo-ji ostavki.

ODHOD POSLANCEV HRSS.

Beograd, 14. oktobra. Sinoči so odstopovali v Zagreb vsi poslanci HRSS razen enajstovice, ki je zaposle-na v parlamentarnih odborih. Bačinić in Predavec, se bosta mudila v Zagre-bu najdalje 2 dni in bosta nato zopet odstopovala v Beograd.

HADŽIĆ O IZJAVAH NOTRANJEGA MINISTRA.

Beograd, 14. oktobra. Vaš do-pisnik se je razgovarjal sinoči z gene-ralom Hadžićem in ga pri tej priliki za-prosil za odgovor na izjavo Nast. Pe-trovića. Vojni minister je izjavil: »Mo-rem vam povedati samo toliko, da so vesti, ki jih je objavil Nastas Petrović povsem netočne in neresnične. — Tudi današnja »Riječ« ni prinesla niti izjave niti pisma N. Petrovića ter pričakujejo, da bo list objavil pismo notr. ministra kasneje.

ki je bistven del parlamentarne vlada-vine. Brez tega pravilnika ni živega parlamentarizma in to čisto enostavno iz tega razloga, ker ljudje niso para-grafi, temveč genus mutabile politi-cum. Dokler se molče ne ustalijo neka pravila za izmenjalno uravnoveševanje političnih tendenc v naši državi in dok-ler vodilni polit. sloji ne zamenjajo se-danje šivankarske metode, obstoječe v neprestanem obdolževanju in podrob-nem preganjanju nasprotnih pristašev. z neko merico tega, kar se drugod imenuje fair play, bo v Beogradu krizlja-pač še naprej in se polnili koši prome-dlih zakonskih načrtov.

ZAKON PROTI KORUPCIJI.

Beograd, 14. okt. Danes je de-loval odbor za proučevanje zakona proti korupciji pod predsednikom Ko-sto Timotijevićem. Nastopilo je 12 go-vornikov iz vladnih in opozicijskih vrst, ki so vsi naglasili potrebo, da se čimprej sprejme ta zakon. Vladni go-vorniki so govorili za vladni načrt, ra-dikali pa za načrt dr. Grisogona. Pred-sednik odbora in Hrasnica sta izjavila vašemu dopisniku, da bo danes konča-na načelna diskusija o tem načrtu. Vlada je v načelu odklonila načrt g. Grisogone, ki je le podoben vladnemu zakonu. Jutri se bo nadaljevala disku-sija o posameznostih in se bo vršilo glasovanje za vladni načrt, ki je popol-noma zadovoljiv, kakor je izjavil Spa-ho. V vladnih krogih izjavljajo, da se na pripombe opozicije ne bodo ozirali.

V ZNAMENJU »SPORAZUMA«.

Beograd, 14. oktobra. Današnji »Balkan« v svojem uvodnem članku piše o reviziji ustave in zahteva, da se naša država imenuje »kraljevina Sr-bija«. V ostalem pa omenjeni list ostro napada posamezne ministre, tako n. pr. imenuje dr. Korošca »svinjjo«. Res prav po »balkansko«.

PREISKAVA GLEDE DOGODKOV V STARI PAZOV.

Beograd, 14. okt. Notr. mini-ster N. Petrović je odredil preiskavo glede dogodkov v Stari Pazovi. Komisarij so se že vrnili danes zjutraj v Beograd. Več orljunašev bo izročenih sodišču.

Važne avdijence na dvoru.

Dogovori za koncentracijsko vlado.

Beograd, 14. oktobra. Včeraj po-poldne je položaj oživel z avdijencami na dvoru. Prvi je bil na dvoru Nastas Petrović, ki je kralju poročal o vseh dogodkih in o delu narodne skupščine. Takoj za njim je bil v avdijenci vojni minister Hadžić. Politični krogi smatra-jo, da je položaj zelo napet, ker je kralj sprejel oba politika drugega za drugim, ki imata ostre polemike v časopisju ra-di ostavke vojnega ministra. Nato je kralj sprejel v avdijenci Ljubo Jovano-

vića. Ta avdijenca je dala mesto kon-stataciji, da se z vsemi silami dela na demisiji vlade in na kombinaciji kon-centracijske vlade z Jovanovićem na čelu. Ta stvar se sedaj dokončuje v najožjih krogih politikov in krone in ne bo prišla v javnost ter se zato o njej ne ve nič gotovega. Vsi politični krogi in celokupen tisk živahno komentirajo Jo-vanovićevo avdijenco in pričakujejo, da se bo situacija v tem smislu dalje raz-vijala.

Radić pride v Beograd.

Beograd, 14. oktobra. Po ve-steh iz Zagreba pričakuje Radić verifi-

kacijo svojih mandatov in bo nato po-pisanju časopisov prišel v Beograd.

DAVIDOVIĆ PRI KRALJU.

Beograd, 14. okt. Po konferenci z ministri je odšel g. Davidović na dvor, kjer se je mudil od 12.20 do 13. ure. Obvestil je kralja o podrobnosti situacije. Ko je prišel z dvora, je izjavil novinarjem sledeče: »Obvestil sem kralja, da so radikali odbili pogajanja.« Na vprašanje, če se vlada nahaja v ostavki, je odgovoril Davidović: »Ne!«

MED RADIKALI.

Beograd, 14. oktobra. Pašić je ustvoil Jovanovićevo tezo in upa s tem rešiti za radikale situacijo. S se-danjo vlado se noče preje pogajati, do-klar ni vlada podala ostavke. To zahte-vo pa vlada gladko odklanja. Da bi utri-dili svoje stališče, so segi radikali po senzacijah. Tako se poroča, da mislijo vložiti radikali obtožbo proti ministrom Sušniku, Rafajloviću in Marinkoviću ra-di korupcije. Krsta Miletić je vložil in-terpelacijo, v kateri zahteva pojasnila, če so si res nekateri aktivni ministri poskrbeli vidirane potne liste za tujino, da bi tako pobegnili pred srdom nara-da. Splošno računajo radikali s skorajšnjo demisijo vlade.

SAMOSTOJNI DEMOKRATI UPAJO NA OSTAVKO VLADE.

Beograd, 14. okt. Na seji poslan-cev kluba samostojnih demokratov se je razpravljalo o položaju. Sam. demo-kрати so mnenja, da mora vlada naj-kasneje do sobote podati demisijo. Sklenjeno je bilo, da se na podlagi mo-tivacije ostavke vojnega ministra pred-loži narodni skupščini obtožnica proti današnji vladi. Za sestavo te obtožni-ce je izvoljen sledeči odbor: Wilder, dr. Popović in dr. Grisogono. Nadalje je bilo sklenjeno, da stoji klub takoj v zvezo z radikali v svrhu skupne vlo-žitve obtožnice. Odbor je pooblaščen, da dvigne obtožnico proti vsem mini-strom, ki so zakrivali koruptne afere in sicer proti prizadetim ministrom iz prejšnjega in iz sedanjega režima. Kot prva da prideta na vrsto Ivica Kova-čević in dr. Korošec.

POGAJANJA Z MADŽARSKO DELEGACIJO.

Beograd, 14. oktobra. Sinoči so se vršila pogajanja naših ekspertov z madžarsko delegacijo o sklenitvi želez-niške konvencije med našo državo in Madžarsko.

HADŽIĆEV ODGOVOR N. PETRO-VIĆU.

Beograd, 14. okt. Vojni minister je sinoči obljubil novinarjem, da bo danes objavil tekst odgovora Nastasu Petroviću in original Petrovićevoga pi-sma, v katerem je govor o neki pre-vratni akciji oficirjev iz kabineta voj-nega ministra. Tekst še ni gotov in bo šele zvečer predan javnosti.

PODROBNOSTI O PRETEPU V CIRKOVCIH.

Maribor, 14. oktobra. O pretepu v Cirkovcih doznavamo še naknadno, da so fantje v boju rabili streljnice, ki so jih imeli skrite že iz vojske, ne da bi o tem kaj javili orožnikom. Mater nekega fanta je zadela kap, ko je vi-dela svojega sina v krvi. Radi pretepa vlada med prebivalstvom veliko raz-burjenje. Ranjenec so prepeljali v ma-riborsko bolnico.

PRED CEPITVIJO LIBERALNE STRANKE.

Rim, 14. okt. Jutri se bodo sestali liberalci in bodo razpravljali o nadal-jnem postopanju desne struje v liberal-ni stranki. Zdi se, da bodo desničarji ustanovili lastno neodvisno skupino, toda bodo ostali še vedno v liberalni stranki. V zadnjem času se širijo ve-sti, da bodo tudi bojevnik, ki so skle-nili, da se ne udeležijo fašistovskega proslavlja obletnice pohoda na Rim, ustanovili lastno parlamentarno sku-pino.

STALIŠČE ITALIJANSKIH KOMUNI-STOV.

Turin, 14. oktobra. Včeraj se je vršilo zborovanje maksimalistov, ki so razpravljali predvsem o vprašanju udeležbe opozicije pri zasedanju zbor-nice. Maksimalisti so sklenili, da se za-sedanja zbornice ne udeležijo, vendar je glavni urednik »Avantia« Nemej izja-vil, da bodo šli komunisti v parlament, kakor hitro bodo videli, da bodo lahko vrgli vlado.

PRED SEJO FAŠISTOVSKEGA SVETA.

Rim, 14. oktobra. V političnih kro-gih vlada veliko zanimanje za današ-njo sejo velikega fašistovskega sveta, ki bo predvsem razpravljal o razmerju med fašisti in prostozidarji ter o pro-stovoljni milici.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA,

dne 13. oktobra.

VREDNOTE.

Drž. papirji: 7 % invest. pos. iz l. 1921 blago 64. Podjetja: Strojne tov. in liv. de-nar 130, blago 152, Trb. prem. družba bla-go 385, Družene papir. blago 120. — Delnice, Celjska pos. d. d. denar 210, Ljub. kred. banka den. 225, blago 233, Merkant banka den. 123, blago 130, Prva hrv. šted. den. 916, blago 922, Slav. banka blago 96 Založnice itd.: 4 % zast. prve kr. dež. banke blago 1750, 4 kom. zad. dež. banki 4 % kom. zad. dež. banke blago 88.

PRODUKTI:

Bukove deske nepar. I. in II. od 2 za napr. 27, 38, 50, 60, 70, 80 paral. na živ rob rez. franko meja blago 950. Teston lan-ske sečnje od 225 m. 20 mm od 10 do 26 mm. media 22 cm lepo izdelano blago pra-vokotno odsejano franko meja blago 600. Smrekovi ali jelovi plohi paral. ostrorobno obrobli, 12 m dolžine 30 cm široki, 65 mm debeli franko meja denar 865. Hrastova drva suha 1 m dolžine franko nakl. postaja 4 vag. denar 23, blago 24 zaključeno. Ogile la. vilano franko meja denar 115. — Bouls hrastovi franko nakl. post. blago 1300. — Pšenica domača, franko Ljubljana denar 380, pšenica bačka par. Ljubljana blago 425, Koruza bačka par. Ljubljana blago 330. Oves bački par. Ljub. 320, fižol ribničan orig. franko Ljubljana denar 475. Laneno seme par. Ljubljana denar 685. Pšenična moka bas. 0 bačka franko Ljubljana blago 615.

Beograd, 14. oktobra. Dunaj 10—10.50, Italija 305—308, London 315—317, New York 70.40—70.50, Pariz 370, Praga 206—210.50, Curth 13.48—13.50.

Zagreb, 14. oktobra. Pariz 367.50—372.50, London 319.50—322.50, Trst 308.50—311.50, Praga 209.95—212.95, New York 69.75—70.75, Curth 13.50—13.60, Dumi 0.09932—0.10132.

Trst, 14. oktobra. (Predborza) Beograd 32.65—32.75, Pariz 119.75—120, Lon-don 102.80—102.90, Praga 68.20—68.40, New York 22.85—22.90, Curth 438—439, Dunaj 0.03225—0.03275.

Curth, 14. oktobra. Beograd 7.45, Pariz 27.35, London 23.43, Praga 15.50, New York 521.75, Dunaj 0.00736, Milan 22.80.

Ptuj.

Kakor smo že izjavili, nima Ptujka lista niti Nemcev, še manj pa domačinov in je naslov domača direktno potvorjen. Izmed vseh kandidatov je le 5 resničnih Nemcev in sicer: Steudte, Fürthner, Blanke, Schwab in Strohmayr, ostali so rojeni Slovenci iz Ptujkega polja ali naših lepih Haloz. Dr. Fichtenau na primer nosi to ime neopravičeno in protizakonito, ker se njegov oče se je pisal Jelovšek von Fichtenau, njegov sin, sedanjí kandidat pa je obdržal zakonito prepovedan predikat, da zbrisi s tem svoje slovensko pokolenje. Spruščina je bil vpisan še celo v tukajšnji nemški šolj od nemških učiteljev Spruščina, njegova mati je Halozanka iz Sakušaka, ki se danes ne zna besedico nemški, žena pa iz Orešja, vkljub temu je ravno ta očiten renegat najhujši in najstrupenejši nemški agitator. Salschegg, Ernst, Miloschitsch, Petrovič, Wegschaidler itd. so pristni Halozani, Hojnik, oba Murko, Kukovec, Rojko pristni Polanci, Ribič, Omulec iz Breza pri Ptuj, dr. Kalb iz Brezic, Murschetz od Sv. Lenarta v Slov. goricah, Kersche iz celjske okolice, Slatwitsch iz Kamensaka pri Ljutomeru, dr. Sadnik iz Savinjske doline in istotako Jelovšek von Fichtenau, ostali pa privranci iz vseh delov sveta. Če se vzamemo k tem prekurca Zselezna, Čeha Nekola in Wesselyja, Hrvata Vrečiča, pa imamo celo listo domačih gospodarskih strank, ki je domača menda radi tega, ker ni nobeden domačin, gospodarska pa za to, ker so si nagrabili našega slovenskega premoženja.

Vsi ti kandidati in če ne sami, pa njih predniki, so privranci v Ptuj s plinkelnom, tukaj pa si pridobili lepo premoženje z izžemanjem našega slovenskega ljudstva, nekateri tudi na tak način, da so sedeli radi tega po ječah, kakor pričajo to sodni spisi.

Drugi zopet si je pridobil premoženje na ta način, da je oženil kako staro, toda bogato slovensko vdovo. Vdovec pa je znana ptujška šnopsarica, s katero se je hotelo moralno in gospodarsko ubiti naše ljudstvo in radi tega ne smejo manjkati med kandidati sorodniki znanih firm Hutter-Straschnill.

Ne moremo se, tukaj pečati z vsakim Dr. — iz — Maribor.

Pred volitvijo župana v Mariboru.

Narodni Dnevnik in drugi listi so poročali te dni, da je veliki župan z. dr. Vodopivec zavrnil rekurz, katerega so proti občinskim volitvam vložili socialni demokrati in da se bo radi tega vršila v kratkem prva seja novega občinskega sveta. Na tej prvi seji pa se bo tudi volil novi župan in listi so poročali, da je blok glede vprašanja njegove strankarske pripadnosti že edin in da bo izvoljen iz vrst SLS, podžupan za iz vrst JPS.

Ne vem, v koliko obstoja v tem oziru med političnimi skupinami bloka sporazum že izpred volitev, zdi pa se mi potrebno povedati javno, da bi nikakor ne bilo dobro, če bi se izbirala oseba župana samo po tem načelu, da mora pripadati najmočnejšemu delu. Blok je šel v volitve kot enotna skupina, z enotno listo in enotnim programom, zato bi moral iti prav tako enotno tudi k volitvi župana in izbrati iz svoje sredine ono osebo, ki bi bila za to mesto najprimernejša in bi tudi javnost kot tako najbolj zadovoljila, neglede na postransko vprašanje kot kaj je bil izvoljen.

Za svojo osebo, to moram odločno naglasiti, nimam proti SLS in njenim možem v občinskem svetu prav nikakih predsodkov, vendar dvomim, da bi kdo izmed njih zadovoljil celoto mariborskega slovenskega meščanstva. V tem mnenju so me potrdili tudi nekateri gospodje, ki stoje zelo blizu SLS, ki si niti sama ni docela na jasnem, koga bi kandidirala.

Da je potreba, da pride na župansko mesto oseba vsestranskega zupanja, objektivna in strankarsko ne preveč eksponirana, za to govori posebno vprašanje bodočih volitev, ki ne bodo prav nič lažje, kakor so bile sedanje in bo potreba skupnega nastopa tudi še takrat nujna in aktualna. Tak skupen nastop bo pa takrat možen samo, če bo sedanjí slovenski narodni zastop v občini pokazal, da je zdrav in sposoben. Če tega ne bo storil in če ne bo postavil na čelo mesta moža zaupanja, bo zaigral simpatije javnosti in z njimi tudi bodočnost ter postavil Slovence v Mariboru pred težko stališče medsebojne razdvojenosti.

Mož, ki bi na mariborskem županskem mestu odgovarjal vsem navedenim potrebam pa bi bil po mojem mnenju celokupne javnosti, kolikor mi je znano, samo dr. Vekoslav Kukovec. S svojim možatim afrontom, ki ga je zavzel medavno proti lastnim strankarskim tovaršem, je pokazal, da sta mu možatost in objektivnost veliko več, kakor vse drugo. Proti takemu poštenjaku, ki je razen tega žrtvoval vse svoje življenje in imetje za narod, ne da bi pri tem iskal kakršnekoli koristi, ne

posameznikom — mogoče se to storimo — kako pa se gospodarsko in socialno udeležujejo v praksi ti kandidati, bi povedal lahko bivši Obmann des Vereines der Vorposten der Germanen; kaj pa se skrbi za vdove, drugi zopet, kako se ščiti nedolžnost deklet, tretji: kako se rešuje vinskičarsko vprašanje, četrti: kako se s krivdo pride do premoženja, naslednji kakšni viri dohodkov je muzika, prihodnji bi rešil vprašanje bolnic in norišnic, drugi zopet, kako se na eno vrv obesi vse Slovence itd. Po našem skromnem mnenju pa bi bilo boljše, če bi se ti umaknili iz pozorišča radi svojih lepih čednosti, kakor na pr., če se radi čednosti zapira kako deklico na podstrešje.

Svojo ljubezen do našega naroda pa izkazujejo ti ljudje ob vsaki priložnosti. Zlasti pa je večina njih to dokumentirala ob znanih dogodkih leta 1908, ko so kazali Slovincem svojo kulturo z gorjačo v roki ali po svojih hlapcih ali pa sami in zahrbtno z gnijim jajcem ali iz višine s črnolom obmetavali Slovence in če ne drugače, pa vsaj s svojim prispevkom za guljaš in »Freibier« za podživljeno druhal skrbeli za napade na Slovence.

Ker tega danes ni mogoče izvajati več na ta način, skušata na primer Schwab in dr. Sadnik vzgojiti vredne potomce bivših pantermanov s tem, da se vabi nedolžno deca k predavanjem, gledališkim predstavam in druge zopet k družabnim večerom. Kjer se jim vlija pantermanski strup.

Na zunanjski priljubljen, ljubeč in lojalni do skramosti, ki nikoli ni skrivil lasu nobenemu Slovincu, v svoji družbi ne zna windisch, drugače pa jočka kaj bote kapili, manica imamo lepe robece, pridite si vsaj pogledate in če prostovoljno noče v trgovino, pa se ga zagradi za roko in s silo potegne noter, prigovarja tako dolgo našlajše, da se izjavj tudi zadnji kraja.

To je majhna slika teh nemških kandidatov in njihovega domačega in gospodarskega dela. Vendar enkrat naj odpre naše ljudstvo oči in pogleda, koga podpira. Stori to slovensko ljudstvo in pozna v bodoče res le domačega, slovenskega trgovca in obrtnika ter se izogibl vsake nemške in nemškutarske trgovine, ker si drugače gojiš gada na lastnih prsih!

more biti tudi nobeden pristaš SLS, da o pristaših drugih strank sploh ne govorimo.

Prepričan sem, da bi dr. Kukovec kot župan nikdar ne pokazal, da je bil izvoljen na listi bloka kot zastopnik demokratov in da bi tudi SLS nikdar ne bilo žal, da je oddala njemu glasove svojih odbornikov. Poleg tega pa bi SLS s tem tudi pokazala, da ji je splošen interes našega mesta in njega narodnega razvoja več, kakor strankarstvo. Bila bi to brez dvoma gesta, ki bi ji pridobila splošne simpatije.

Povedal sem kot volilec in meščan svoje mnenje glede osebe novega župana. Narodni blok naj stori sedaj svojo dolžnost in pokaže, da je res Narodni blok in ne samo slučajna skupina strank.

Naročalte in širite „NAR. DNEVNIK“.

Prosveta.

† Anatol France.

(1844—1924.)

Najbolj priljubljeni pisatelj in kritik sočnosti, Anatol France, je umrl dne 13. oktobra na svojem posestvu La Béchelette pri Tours. Vsi vsrniki so ga svoje dni označevali kot neveljavnika (skeptika), vendar je že l. 1884 v »Epikurovem vrtu« obrazložil, v čem obstoji njegova filozofija. »Nevednost je naša podlaga ne samo za grešo, marveč tudi za obstanek sploh. Znanost ni nič naredila za blagor človeštva. Spoznavaj samega sebe je velika bedastoča grških modrijanov, omika je, »učna« divjost in sirovost. Preprosto veselje ob lepoti in prirodna srčna dobrota sta resnični njegovi resničnosti razumnosti. Zategadelj France rad popisuje detinsko preproščino, n. pr. »Nasa deca« (1886), »Knjiga močnega prijatelja« (85), lastni životopis »Le petit Pierre« (1919) in »Pierre Nozibère«, nadalje prostodušno pobožnost v legendarnih pripovedkah: »Balthazar« in »Thais« (1890) ali odlično iskreno: »Zločin Silvestra Bonnard« (1881). To trditelj podkrepjuje tudi to, da se je pred nekaj leti — v visoki starosti — poročil s postrežnico svojega prijatelja, pisatelja V. de l'le Adam.

Ali baš ta zastopnik nevednosti se je znal po svoji mnogostanski slovesnosti naobrazbi poglabiti v jedro zapadlih in oddaljenih prosvet. Osebito se je umel živjeti v dobo početnega krščanstva, iz katere bodi omenjena njegova verzificirana drama »Korintska svatba« in roman »Na beli skali«. Svoje snovi zajema čisto iz srednjeveške Italije, znana mu je »Legenda aurea« Jakoba de Voragine, nič manj pa tudi francosko 18. stoletje kakor i čas Velike revolucije. Poskusil je pisati celo v srednjeveški francosčini (De une horrible palncture), kakor je Balzac v svojih Obestnih pripovedih.

Kot najbolj njegov umotvor se šteje »Kubinja pri kraljici Gosji Nožici«, pustolovska zgodba iz lahkotnega sveta stare vladavine (ancien régime) z izvržno postavto opata Coignarda, v katerem se pravoverni

Ogleduštvu med vojno. Načrti nemškega generalnega štaba.

Konec.

Dekle je zvesto svoji objubi drugo jutro ugodno poročalo o obeh Amerikancih in prosilo, naj ji še nadalje prepuste opazovanje teh mož. Uspeh tega poročila je bil, da je stotnik Schmidt naznanil obema ogledunkama, naj se pripravita na avdijenco pri njegovi ekselenci vrhovnemu poveljniku. In sicer vsak posebej. Častnika nista bila pripravljena na ločitev, vendar sta se že davno odločila, da povesta nemškimi inogotcem resnico v obraz. Sklenila sta, da izvedeta to makano, dasi ločena, ker se na ta način tudi najlažje izogneta nasprotujočim si izjavam. Za vsak slučaj sta napisala vsak za svoje druge kratko sporočilo, si ga dala med seboj prebrati in ga potem poržila. Že več tednov sta običavala požirati svoje kratke, pisane razgovore, ker je bil to edini način, ki je izključeval postanek kakšne sumnje proti njima. Komaj sta poržila zadnji kos, je nekdo potrkal in potisnil majhen listek pod vrati v sobo. Major ga je vzel in prebral: »Pridite čez dvajset minut v park.« Pisala je ena od deklic in oba sta sišla, da gre za važno stvar. Ošla sta takoj na določen kraj, kjer sta jih dekleti že pričakovali. Sporočila sta jima, da pojdetta h generalnemu feldmaršalu in ju svari, naj nikar ne povesta vse, kar vesta. Med tem pa bodeti onidve razmišljali o načinu, kako bi brez nevarnosti pobežnili. Drugo jutro se je pred solnčnim vzhodom pripeljal stotnik Schmidt k Andersonu in Elwoodu in ju vzel s seboj v glavni stan. Vrhovno armadno vodstvo je bilo nastanjeno v velikem, 15 milj od mesta oddaljenem gradu. Vozili so naglo in kmalu prišli na cilj. Elwood je ostal v avtomobilu, dočim je Anderson sledil Schmidt. Se par trenutkov in stal je pred Hindenburgom. Stotnik Schmidt je salutiral in dejal angleško: »Tu sem vaš ekselenci pripeljal moža, ki je njegovo kraljevo veličanstvo princa Joachima rešil smrti. Njegovo kraljevo veličanstvo mi je naročilo, naj ga predstavim vaši ekselenci.« Hindenburg se je zahvalil, in je, ko je Schmidt odšel, Andersona pozval, naj mu opiše podrobnosti na francoski fronti, posebno naj pove, koliko čet so Amerikanci že izkrcali, kakšne načrte ima zavzevska armada in kako je močna in opremljena. Major Anderson je govoril dve uri in poročal, da je Amerika izkrcala že dva milijona čet s tisočermi letali, topovi in milijon tonami priprav. Nadalje, da so z nadčloveško naglico dogradili veliko transportno ladjevje, in pošiljajo skupno z angleško mornarico neprestan tok ljudi in živeža v Francijo. Hindenburg je prebledeval bolj in bolj. Končno ni mogel več obvladati svojega razburjenja. Vstal je in prišel hoditi po sobi gori in doli. Majorju ni bilo treba pretiravati, resnica je zadostala. Če bi se napad na Pariz ne posrečil, bi Nemčija v par tednih omagala. Naenkrat je Hindenburg obraz zalila kri in polglasno je zaklel. Potem je ukazal majorju, naj se vrne v Koblenz. Stotnik Elwood se je vrnil tja šele pozno v noč. Bil je pri vrhovnem poveljniku letalske armade, kjer je svoj motor Nemcem že prodal. Bilo je sklenjeno, da se zgradi posebna tovarna za njega izdelovanje in vodstvo bi bilo poverjeno stotniku. V očigled ne varnosti, sta sklenila, da ostaneta za vsako ceno skupaj in se ne pustita ločiti. V njuno veliko presenečenje je poslal Hindenburg drugi dan avtomobil po Elwooda, ki se dolgo ni vrnil. Ko je končno prišel, je referiral o svojem pogovoru z ekselenco, katerega so ponovne hlobske vesti tako razkašale, da je skoro izdal ukaz, naj ustrela oba sela nesreče. Elwood je vsled tega menil, da storita najboljšo, če zbežita, ker nista več varna življenja. Ko sta se še pogovarjala o svojem begu, je nekdo trkljal tih potrkal na vrata — dogovorjeno znamenje s prijateljskima — odprla sta vrata in Greti je vstopila vsa blela: »Sumničijo vaia!« je šepetala. »Kakor hitro poda Elwood svoj referat o motorju, vašo spravilo s pota. Narodno nam je, da vas strogo nadzorujemo in javimo takoj vsak poskus bega.« Anderson je izjavil, da bo prosil princa za pomoč, toda dekle je bilo proti temu, češ, da ima princ jako malo uplva v glavnem stanu. Major in stotnik sta si celo noč ubijala glave, kaj storiti, vendar brez pravega uspeha. Ona stena in namerjene puške — vse je bilo že jako blizu in zdelo se je, da bo ves napor skoro tik pred ciljem ostal

brez koristi. Tedaj sta prijatelji zopet potrkali na vrata, to pot z rešilnim načrtom, ki je obenem pomolgel Amerikancema do stvari, o katerih se jima prej še sanjalo ni. Ta načrt je bil v kratkem tale: V nemškem glavnem stanu sta se nahajala dva nemška častnika, ki sta izgubila upanje v zmago. Odkaz sta brala pa se poročila obeh Amerikancev Hindenburgu, sta popolnoma obupala. Nerač bi po vojni živeža v poražen Nemčiji in bi torej rada iz države. Če bi se jima ponudila prilika bega, bi se je takoj poslužila. Dekleti sta jih vsled tega pregovorili, da v tem slučaju vzameta s seboj važne načrte generalnega štaba, da si tako olajšata stališče pri sovražniku. »Glej-te,« je končalo dekle, »za vaju je edina pot beg nazaj v Francijo. Ker sta pa že od tam pobegnila in je bržkone razpisana že nagrada na vajni glavi, se izogneta gotovi smrti pri vaših ludeh le na ta način, če prineseta s seboj tako važne stvari, ki bi odtehtale vašin greh. In skupni beg z nemškima častnikoma bi bila najboljša prilika.« Amerikanka sta bila vsa iz sebe ob teh poročilih. Če bi se načrt posrečil, bi zadostila svoji nalogi boljše, kakor pa sta sploh mogla upati. In deklet je nadaljevalo: »V Francijo vaju bodo pomilostili, kajti od obeh nemških častnikov prineseni material je tako dragocen, da vaju ne pozdravijo kot dezertarja, pač pa kot rešitelja domovine.« Dekleti sta zatrdjavali, da obema Nemcem lahko popolnoma zaupata in Amerikanka sta uvidela, da je cel načrt že v vse podrobnosti premišljen. Pozno ponoči sta se prijatelji vrnili z nemškima častnikoma, ki sta predložila svoje zahteve. Pripravljena sta bila nabaviti vse potrebni material, če bodeta 1. do konca življenja hranjena pred zasledovanjem nemškega ogledništva, 2. če dobi vsak od njih 50.000 funtov sterlingov in pristo pristo pristo v inozemstvo, kjer pričneta pod drugim imenom novo življenje. Major Anderson je objubil, da bo ugodno njunim zahtevam, če bo vrednost prinesenega materiala odgovarjala obljubam. Nemca sta odvrnila, da prineseta vse vojne načrte s seboj. Prijatelji sta pričeli siliti k odhodu. Dogovorili so se, da zbeže prihodnjo noč. Pod prevezo, da bodeta na fronti lažje spravila oba Amerikanka na oni svet, sta dobila Nemca dovoljenje, da se odpeljeta z njunkima v prvo linijo. Kot spremiljevalce jima je bil pridelen stotnik Schmidt. Tega si je izprosil Anderson, da mu plača izrečene žaltve. Na fronti so si vsi ogledali prvo linijo in določili kraj, kjer bodo najlažje prišli preko jarkov v francosko linijo. Neslišno so premagali Schmidt, ga umorili in zbežali. Beg po ozemlju med obema linijama je bil naporen in nevaren. Brez posebnosti so vsi štirje prekorčili nemške žične ovire. Ob svitanju so se skrili v granatno luknjo in sklenili, da pojde ponoči eden od obeh Amerikancev v amerikanski jarek in uredi, da bodo mogli ostati za njim brez nevarnosti. Anderson in Elwood sta vladljala in določili je bil Anderson za ta opasni poskus. Posrečilo se mu je priti do amerikanske straže. »Ne streljajte! Sem amerikanski častnik, ki je bil ujet v Nemčiji,« je zašepetal in zlezel v jarek. Takoj so ga zvezali in ker je imel civilno obleko, so ga hoteli na mestu ustreliti kot vojuna. Končno se mu je posrečilo, pregovoriti jih, naj ga peljejo poprej k poveljujočemu častniku. Temu je vse razložil in ga prosil, da mu naj pomaga, spraviti še ostale tri v jarek. Po velikih naporih se je vse posrečilo in že pred solnčnim vzhodom so bili vsi štirje na poti proti glavnemu stanu. Oba nemška častnika sta bila takoj poslana k Fochu in zagotovili so jima, da dobita vse, kar je Anderson obljubil. Kaj se je potem zgodilo, je znano celemu svetu. Kako je namreč Foch svojo napadalno taktiko naenkrat spremenil in tekem dveh mesecev pogljal celo nemško armado v beg. Major Anderson in stotnik Elwood pa se nista mogla udeležiti končnega zmagozlasnega pohoda, ker sta zbolela početkom svojega dobrozaslužnega dopusta na vnetju pljuč. Tiste ga nepozabnega dne, ko je bilo podpisano premirje, sta se hrabra Amerikanka borila zopet enkrat za svoje življenje in v deliriju še enkrat življajala doživljaja zadnjih mesecev.

Politične vesti.

— Radič in sporazum. Na shodu v Vrhpolju je govoril Radič tudi o sporazumu, ki ga je treba skleniti med hrvatskim in srbskim narodom. Med drugim je dejal Radič: Ves svet ve, da mi hočemo sporazum, toda ne s besedami, temveč dejansko. Mi bomo odbili vsak poskus napada na naš narod. Naš sporazum s Srbi se je šele pričel. Mi od svojih zahtev ne moremo odstopiti, samo tedi, kadar gre za bratski sporazum, moremo odnehati. Zaradi sporazuma, ki se sedaj ustvarja, bomo popustili. Niti na ljubo Petra ali Pavla pa ne moremo odstopiti, ampak samo na ljubo srbskega naroda.

— Radikalna stranka in obtoženi ministri. Na seji poslanskega kluba radikalne stranke je bilo sklenjeno, da ne bo nastopil v vprašanja obtožbe bivših ministrov klub celota, temveč je vsakemu poslancu dano na prosto voljo, kako stališče da zavzame.

— Volitivni programi angleških strank. Vse tri glavne angleške stranke so v nedeljo objavile svoje volitivne programe. Delavska stranka proglašala poleg svojih znanih petih zahtev, določenih na strankinem zborovanju, da potrebuje dežela niti in obnovo industrije in trgovine. Nadalje povdarja tri glavne zasluge delavske vlade: obnova pravih prijateljskih odnosov med Francijo in Anglijo, važno delo v Zvezi za razsodišča in razorožitev in pa vezane stike z ruskim gospodarstvom. Konservativci izjavljajo, da ruska pogodba ni sprejemljiva in da mora iti angleška politika roko v roki z dominoni. Obenem obljubljajo čuvati zaposlenje in življenjsko potrebo vsake industrije. So za prijateljstvo z zaveznic in skupno delo z Združenimi državami. Treba je okrepiti Zvezo narodov, vendar Anglija ne more sprejemati obveznosti brez soglašanja dominijev. Liberalci pozdravljajo vsa stremjenja za razorožitev, vendar obžalujejo, da niso mogli preprečiti, da ne bi izdala vlada 12 milijonov funtov več, kakor lani, za vojaške svrhe. Tudi oni propagirajo obnovo trgovinskih zvez z Rusijo, vendar so proti ruski pogodbi, ker zanika vsako obveznost med določnikom in upnikom, ki je običajna med civiliziranimi narodi. Komunisti se zavzemajo za socialne in gospodarske reforme, ki bi ustvarile v Angliji nekakšen zmeren sovjetski režim. Nadalje zahtevajo ratifikacijo angleško-ruske pogodbe, odklonitev Dawesovega načrta, amulacijo reparacij in dolgov, izpraznitve poreske dežele s strani Angležev, sklicanje svetovne konference vlad in delavskih organizacij v svrhu razorožitve in končno proglašenje neodvisnosti Irske, Indije, Egipta in vseh kolonij.

— Francosko posojilo v Ameriki. Glasom poročil se je pričela francoska vlada pogajati za državno posojilo, ki bi ga najela v Ameriki. To posojilo bi naj dale glavne finančne skupine New Yorka. Pogajanja poteajo zelo ugodno in se pričakuje, da bo še ta teden dosežen definitivni uspeh.

— Shanghai zavzet. Fronta branilcev je večerj podlegla navaom revolucionarnih čet. Poveljnik vladnih čet Lu-Jung-Hsiang se je baie vkrcal na japonsko ladjo, ki je bila pripravljena za njegov beg. Tsheking-gove čete v Shanghai so se udale in pripravila se preinirje s četami Kiangsu.

— Izgon Grkov iz Turčije. Po poročilih iz Carigrada mora tekem 10 dni zapustiti turško ozemlje 50.000 grških državljanov.

OBLEKE
narejene največja izbira
samo v trgovini
O. BERNATOVIČ
MESTNI TRG 5

liti izraz moderne čuvstvenosti in nemirne razgibanosti.

V katero rubriko naj uvrstimo Francea? Različni slovnisti zgodovinarji so ga nazivali različno. J. Huret ga je vtaknil med psihologe (gl. Enquête sur l'évolution littéraire). V teh »Obiskih« razpravlja France, zakaj hira naturalizem. Zola, ki s svojim »Germinalom« in »Assommoirem« odlično nadaljuje mojstre Flauberta in oba Goncourt, je čisto prej pokriven idealist nego realist. Njegova »Zemlja« n. pr. predstavlja kmete kot sladostrastnike: to je otročje in nerensko. Seljaki niso razbodeni: prvič ne utegnejo, drugič pa bi jih to utrujalo... Papež Aleksander VI. ni mogel masevati, ker je prejšnjo noč gledal rimske pouličnice, družice se s težaki. Zola pa prikazuje kmete, ki vstajajo ob zori, izdajo kakor črna živina in navzile temu nenehoma nečistujejo. To naj bo realizem! Provizorično smrt naturalizma je povzročilo tudi dejstvo, da danes največ čitajo ženske. In katere ženska si bo upala priznati, da pozná roman »La Terre«. In razpravljati o njem? Zato so se vse obrnile k Bourgetu, čim se je pojavil s svojimi dušeslovnimi romani.

Pa bodi dovolj, da smo si priklicali v spomin nekaj ptez velikega nesmrtnika, čigar sloves je šel po vseh delih sveta. Več podrobnosti in dogodbe iz njegovega življenja je pisec teh vrstic priobčil v »Narodnem Dnevniku« 19. aprila t. l. v opombo pesnikove osemdesetletnice. Istotam so navedeni glavni prevodi na slovensčino, posemzna dela pa so površno analizirana v dodatku k »Pizvinskemu Otoku« (prav. 1920).

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.
Začetek ob 8. uri zvečer.
Torek 14. okt.: Zaprt.
Sreda 15. okt.: Cyrano de Bergerac.
Red F.
Opera.
Začetek ob pol 8. uri zvečer.
Torek 14. okt.: Netopir. Red E.
Sreda 15. okt.: Zaprt.

Arkadij Averčenko:

Gnila gospoda.

Restavracijska dvorana. Vse prazno. Samo pri eni mizi sedita mož in žena, blizu njih pri drugi mizi — eleganten, mlad gospod.

Pri steni dremlje leno, kot jesenska muha, natak.

To je obiležje in dispozicija prostora, kjer se bo odigral boj med prisotnimi osebami.

Začenja se s tem, da lame mož s srditimi pogledi obspati zdaj ženo, zdaj mlada gospoda.

Pogledi postajajo vedno bolj ljubosumni in razkačeni.

Navsezadnje pa mož ne more več vzdržati, skoči pokonci, natakne nervozno rokavice, prekriža roke in stopi k elegantnemu gospodu:

— Gospod!!

— Gospod? pravi mladenič in hladno-krvno najzeli ob obrv.

— Opazil sem, da ste gledali mojo ženo?

— Priznali mi boste, da si ne morem izdreti oči in jih vtakniti v žep. Nekam jih moram obrniti.

— Da. Toda vi ste jo motrili s posebnimi pogledi.

— Kako pa to veste — morda so vsi moji pogledi posebni.

— Gledati ste jo zaljubljen.

— Lahko ste pomislili, da Vaša žena vzbuja tako resna čustva.

— Ah, vi se še norčujete? Če je tako — in imate!

— Ste se s rokavico in jo ves besen vrže mlademu gospodu v obraz.

— Kaj naj to pomeni?

— Vrgel sem vam rokavico! Pozivljem Vas na dvoboj!

— O, prosim! Vašo rokavico bom porabil in jo sprejel.

— Kako to mislite, »sprejel«? — Vrniti mi jo morate!

— Mi ne pride na misel. Duelni kodeks Durasova pravi...

— Jaz živim na vaš kodeks. Rokavice me stanejo 25 tisoč...

Dnevne vesti.

Ljubljana, 14. oktobra.

— Joško Rajh. V soboto, dne 11. t. m. okoli 11. ure ponoči se je na Lokavskem polju blizu Ljutomerja smrtno ponesrečil starosta Ljutomerskega Sokola g. Joško Rajh. S tovarnarjem Martinom iz Murške Sobote sta se peljala v avtomobilu skozi Apaško kotlino proti Ljutomeru. Avtomobil je vodil g. Rajh. Ko je avto dirjal čez Lokavsko polje, se je na nekem ovinku nenadoma prevrnil in sicer ravno na nesrečnega Rajha, ki je bil takoj mrtev. Martinuš je dobil le lahke poškodbe, medtem, ko je imel Rajh popolnoma razbito glavo in raztrgano nogo. Pokojni Rajh je bil v Ljutomerskem okraju najpopularnejša osebnost. Znan je bil kot vzoren konjerec in vrl gospodar. Bil je soustanovitelj zbirčarne na Krapju, dolgoletni načelnik in član okrajnega zastopa, odbornik konjereškega društva za mariborsko oblast in 16 let starosta Ljutomerskega Sokola. Pokojni Rajh je bil izrazito nacionalnega mišljenja in je bil tudi član »Orjuna«. Star je bil 50 let in je zapustil ženo ter 7 otrok. Težko prizadeti rodni naši iskreno sožalje, vrlemu možu pa večni spomin!

— Delavska zbornica za Slovenijo se je preselila v nove prostore na Poljanski cesti št. 12, pritličje, levo. (Ob tramvajih med postajališči Mestni dom in Realna gimnazija.)

— Vojašnica Kraljeve garde. Te dni pričnjo graditi veliko, moderno vojašnico kraljeve garde na Topčideru v Beogradu. Kot prvi kredit za novo vojašnico je odobren znesek 2 milijona dinarjev.

— Učni tečaj, ki jih priredi Slovensko trg. društvo »Merkur« v Ljubljani, pričnjo sredi tega meseca. Kdor želi obiskovati osebno višji tečaj nemščine in italijanščine, naj se prijavi najkasneje do 15. t. m. v društveni pisarni Gradisce 17-A, od 6. do 7. ure zvečer.

— Rodbinska tragedija na Gorenškem. Je Cerkljani na Gorenškem nam poročajo: Pretečni petek je ustrlel posestnik Simon Naglič svojo ženo na njivi, kjer je žela aldo. Naglič se je pred dobrimi 2 leti vrnil iz Amerike, kjer je imel srečo in je zaslužil veliko denarja. Ko je se vrnil v domovino, se je oženil. Kmalu po poroki pa sta se začela z ženo prepirati. Mož ji je očital, da ni kuharica ne zna. Začel je zahajati v gostilne in se dostikrat vračal pijan domov. Usodnega dne sta se zopet sporekla z ženo. Po prepiru je odšla žena na polje, mož pa od doma. Kmalu pa je prišel za ženo na njivo in se pričel z njo ponovno prepirati. Med tem jo je pograbil za roko sepel v žep po revolver in petkrat ustrlel ženo, ki je ostala na mestu mrtva. Zločinški mož je nato pobegnil in ga še do danes niso prijeli.

— Nesreča s puško. V nedeljo, dne 12. t. m. se je dogodila v Gaberju pri Dobrovi usodna nesreča, katero je zaključila smrt 17letne deklice. 12letni posestnik sin France Zor se je igral z očetovo puško. V bližini je stala dekčeva sestra Marija, a poleg nje stala Marija Japelj. Nenadoma se je puška sprožila in strel je zadrl 17letno Marijo Zorc v trebuh. Težko ranjeno se je zgrudilo dekle na tla. Kroglja je na zagoneten način ranila tudi sosedo Japeljevo v levo ramo. Marijo Zorc so prepejali v bolnico, kjer pa je kmalu izdihnila.

— V eni noči izgubil 30.000 Din pri kartah. Svinjski trgovec Franjo Per iz Pankarje se dni javlj zagrebški policiji, da so ga pri kartah v Mikuš-baru opeharili štirje igralci za 30.000 Din. Per je izpovedal, da je bil pijan in da so njegovi partnari igrali na goljufiv način. Policija je uveljavila preiskavo in aretirala nekoga Francisa Stepana, Ferdinanda Leona in Stjepana Kraljčiča. Četiri, neki Konrad Padovec, je pobegnil. Franc Stepan je izjavil, da je Per imel le 10.000 Din in da je bila igra poštena. Od 10.000 Din je Per plačal zaplato 5000 Din. Ker pa so imenovani igralci zagrebški policiji dobro znane firme, se njihovim izpovedim ni moglo dosti verjeti in so bili vsi trije izročeni sodišču.

— Francoska vlada in tuji. Francoski časopisi poročajo, da pripravlja francoska vlada posebne odredbe in mere za tujce in sicer: 1. Kontrolirala bo v obče vse, kar se nanaša na useljene tujce in na one, ki se useljujejo. 2. Tujci bodo morali nositi vse stroške te kontrole. Predvidena je seveda razlika med tujci-turisti in onimi, ki se nameravajo v Francijo stalno naseliti.

— Te le rokavice? To je mnogo! — Ali mislite, da lažem? — Tega ne mislim, ampak okradli so Vas. Pošteno so vas opeharili. Jaz vam lahko dobavim 12 parov takih le rokavic za 200.000.

— Kaj ne poveste? Tudi na debelo? — Prosim! Katero številko želite? — Takoj vam jih napišem. Trenotek potrpljenja!

— Oba sta pričela pisati v beležnice. — Žena, ki je z razburjenjem motrila pričetek te scene, začne naenkrat plakati. — Kaj pa je? se okrene mož. Kaj se je zgodilo? Počakaj, takoj končava.

— Ti končava ta boj! O ti podlež! Dva najst parov rokavic je zate več vredno od časti tvoje žene! Dolgo sem kolebala in dvomila o tvoji ničvrednosti...! Sedaj pa žali ne dvomim več. Niti eno minuto ne ostaneš več pod isto streho s tako hladno preračunljivim barantačem in kramarjem. Zapustiti te...

— Pomislil vendar, draga Kalja!... — S poti mi poldaj! Daj mi milijon in za vedno te zapustim! — Kakšen milijon? Zakaj? — Saj moram vendar kako živeti? — Oprosti, tvoja dota je znašala vsega skupaj le 12 tisoč...

— Dal Pred osmimi leti! Ko je bil zlatnik za 10 rubljev vreden res deset rubljev. (Se obrne k mlademu gospodu.) Čujte, vi! Koliko bi bilo to danes vredno. Teh dvanajst tisoč! No, hitro!

— Mladi mož naglo potegne svojo beležnico. — Ta hip vam povem. Zračunati moram. — Mož in žena sedeta vsak za svojo mizo in nestrpno pričakujeta konec računanja.

— No, ali bo kaj? (vzklikla žena nervozno). — Ali bo kmalu? — Ze limam. Po zlatem kurzu bi znašalo 183 milijonov 752 tisoč. — Vidis, ropar, vzklikne žena energično. Daj mi tistih 183 milijonov!

Kar se poslednjih tite, bodo lahko prejeli po raznih formalnostih in preiskavi definitivno karto od pretekega departmana. Ta karta bo obenem legitimacija za bivanje in bo stala 80 frankov, namesto dosedanjih 13 frankov. Tudi prisiljeni delavci bodo morali plačati. Potni list bo veljal samo za turiste.

— 20.000 reduciranih državnih uradnikov v Franciji. Francoski ministrski svet je sprejel projekt finančnega ministra Clementa o izboljšanju položaja državnih uradnikov. Glasom tega projekta bodo povišani uradnikom mesečni prejemki in sprovedena bo reorganizacija državne uprave. V projektu je predvidena redukcija 20.000 državnih uradnikov.

— Mac-Donaldov rojstni dan. Dne 12. t. m. je dopolnil Mac-Donald 48. leto starosti. Rojstni dan je praznoval Mac-Donald v Chequeru kjer je imel ob tej priliki velik govor, ki ga bo ponovil v Glasgowu. Zvečer se je Mac-Donald vrnil v London.

— Zaročnik Italijanskega prestolonaslednika. Londonski listi poročajo, da se je zaročil Italijanski prestolonaslednik Umberto z belgijsko princezino.

— Davek na samce. Ruski listi iz Ukrajine poročajo, da je sovjetska vlada sklenila uvesti davek na samce v Ukrajini. Koliko bo ta davek znašal, o tem poročilo molči. Vsekakor pa se vse osebe, ki so kandidatinje, ki so nad žentitvijo že obupale.

— Nasilen stoletni stavec. Pred par dnevi so izpušili iz neke italijanske blaznice Antona Perosa, ki je dosegel častljivo starost stoindveh let. Zgodilo se je to na prošnjo ene izmed njegovih snah, ki ga je hotela vzeti v Koper v domačo oskrbo. Stavec je sinah rad sledil v Koper, toda že čez par dni se je mesteca navelkal in podal se je svojevoljno v Trst. Prišel je v Trst, se je spomnil, da je pred leti stanoval v ulici Capitelli, zato jo je mahnil tja z namenom, da se nastani v svojem nekdanjem stanovanju. Na njegovo presenečenje je bilo seveda stanovanje okupirano od neke rodbine. Stavec je energično protestiral zoper to, da so se ljudje vselili v »njegovo« stanovanje ter zahteval, da se nemudoma izselijo. Odgovorili so mu vljudno, da je njegova zahteva absurdna. To je pa starčka tako razjezilo, da je zagrozil, da pomoče stvari z brahijalno silo na cesto ter je res začel rogoviliti s palico v suhljati roki, po stanovanju. Prijela ga je zopet »dementna senila«. Ker se je ljudem smililo, so ga skušali zlepa pregovoriti, zatrjujejo mu, da hočejo njegovi zahtevi ustreči. Tako so ga pripravili do tega, da se je vsedel in čakal, dokler — nista prišla dva bolniška strežaja, ga naložila na avto in odpeljala na varno.

Ljubljana.

— Dva pravičnika. Kakor dva odbila joča se magnetična polja sta se pomikala po Kolodvorski ulici in merila cesto. Obstala sta ravno pred »Dvorom« in stalno zastavo nagrobnih spomenikov trdke Vodnik. »Kam?« sta skoro oba hkrati vprašala. In je rekel prvi, ki je bil pravičnik: »Jaka, po-hk-po-hk-po-glej! Kakor na pokopališču. Le en čas smo, potem pa ti zavalj tak-le kamen na grob in vsega je konec.« Ta, ki je govoril, je bil obrnjen proti spomenikom. Drugi pravičnik pa se je zagledal v razsvetljeno avtlo kina in spregovoril: »Pepe, še nobenkrat nisva bila tu-le notri. Kaj, ko bi... Saj Slovček živi samo enkrat in zakaj ne bi enkrat v življenju šel v kino.« In potegnil je očitno razpoložljiva Jaka od zadaj za suknjič, da je siromak »nežno« zaklel. Vlekel ga je naravnost v kasi, kjer sta si kupila vstopnice in kmalu nato potopila svoje oči v platno, po katerem so se s čudovito okretnostjo kretale razne sence. Prijatelj sta si menčala oči, ki nikakor niso hoteli videti drugega, kot brezizrazne sence in se te so se slednjič razpršile v meglo. Pa je naslonil Jaka svojo težko glavo na desno ramo zvestega Pepeta ter sladko zadržmal. Kmalu ga je jel posnemati tudi Pepe, naka sta z združenimi močmi »zagala«, da je bilo veselje. Med gledalci je najpoprej začumelo in tu pa tam je padla glasna opazka. Slednjič je postal splošen krah. Kaj film, kaj godba! Enakomerno »zaganje« dveh pravičnikov je pri tisti predstavi ubilo privlačnost filmske umetnosti. Konec predstave. »Zaganje« se nadaljuje. Ljudje praznično, odhajajo in se kroho-

— Postoj!... Saj sva jih skupno trošila. Veš kaj? Sedemsto tisoč ti dam? — Milijon!

— Mož vzame denar iz žepa: — Oh, sama zgrabila! — Žena gre proti izhodu, pa se vrne: — Da, pozabila sem: daj mi še šeststo tisoč.

— Čemu? — Čemu pač? Saj se vendar jutri zjutraj preselim proč od Tebe. — No, in kaj potem? — S tem vendar izpraznim svojo sobo. Ti jo seveda takoj oddaš — saj te poznam — in gotovo ti bo nesla 100 tisoč mesečno. Zato mi daj za prvo leto polovico.

— Mož se grabi za las: — In jaz sem te tako ljubil!... Natak, račun!

— Natakari prihitj s papirjem v roki. — Ka-aj? Vpije mož in gleda račun. Za buteljko tega guznskega vina zahtevate 15 tisoč?

— Dovolite, gospodi! Sam sem ga plačal po 12 tisoč. — To brozgo? Jaz vam je dobavim po 9 in pol, kolikor hočete! — Dobro je! Dva zaboja, če morete? Franko restavracija!

— Sedeta za mizo in pišeta pogodbo. Medtem pa se od vseh pozabljenih stvari mož pripride od strani k dami in prične z njo sepetati...

— Franko vaše stanovanje? ga vpraša dama smehljaje. — Franko poljubno stanovanje. — Oba se smejeta, se primeta izpodroč in odideta.

— Mož, ki je novo pogodbo natančno vpisal v beležnico, dvigne glavo: — Natakari! Kje pa je moja žena? — Odšla je s tistim mladim gospodom. — O Bog! — zajede mož ter v obupu skrije glavo v rokah. — Strašno je to! In prične tiho plakati.

— Ganjeni lakaj se skloni nadenj ter ga prijazno božajoče pogladi po glavi: — Ali hudo trpite, gospod? — Kako ne bi? 12 parov rokavic po dvesto tisoč! — pa si je njegovega naslova nilem utegnil zapisati!

čepo. Slednjič se je iztegnilo par koščenih rok in prekinilo sen utrjenih pravičnikov. »Kaj je že konec?«, se je začudil Jaka. »O-o-ha!«, je zaječal Pepe in pomagal prijatelju na noge. — Zunaj pa je bila prelepa mesečna noč, iz katere se je režala luna prijateljsko v obraz. »Hladno je!«, je ugovoril Jaka. Pepe pa je molčal in si zapel suknjič... In šla sta se pogret v gostilno...

— Finančni delegat dr. Šavlek je službeno odpotoval v Beograd.

— Železničarji Danes, torek 14. oktobra, se vrši ob 20. uri v Rokodelskem domu v Ljubljani širši sestanek rokodelcev in delavcev glede delavskega pravilnika.

— Ravnateljstvo mestnega dohodarskega urada ne uraduje za stranke dne 15. in 16. oktobra t. l. radi nujnih popravil v uradnih prostorih.

— Policijske priloge. Tatvine 1, plianost 1, kaljenje nočnega mira 1, prestopke cestnopolijskega reda 11, prekršajne policijske ure 1, prestopki zglasevalnih predpisov 3, poškodba tuje lastnine 1, razgrajanje 1, žaljenje straže 1.

— Aretacije. Radi razgrajanja 1, radi streljanja 2, radi plianosti 1.

— Penzionat »Mladika« se zopet odprl. Mestna občina ljubljanska namerna je za tekoče šolsko leto otvoriti zopet penzionat v »Mladiki« za približno 50 gojenk. Ponudbe sprejema mestni gospodarski urad do 25. oktobra 1924. Pogoji so v splošnem nastopili: V internat se sprejemajo slovenske deklice, ki obiskujejo mestno žensko realno gimnazijo ali kako drugo šolo v Ljubljani. Gojenke so redne in izredne. Prve stanujejo v internatu in uživajo vso oskrbo, druge so le čez dan v zavodu. Redne plačujejo po 1000 Din, izredne pa 750 Din mesečno. Vsaka redna gojenka mora primesti s seboj primerno zalogo zasnovanega perila in drugih potrebnih in tudi zasnovanih stvari, med drugim n. pr. odejo, 3 rjuhe, 3 odejne prevleke, blazino in 3 prevleke, vse kolikor mogoče preprosto izdelano. Za pouk v glasbi in v raznih jezikih se določujejo dogovorno s starši posebni honorarji. Petlo se pere v zavodu in sicer namizno in posteljno brezplačno, živino pa proti primerni odškodnini. Natančnejši pogoji so na vpogled pri mestnem gospodarskem uradu med uradnimi urami.

— Kavarna »Jadrana« vsak večer damski koncert, postrežba solidna, cene zmernne. Za obisk se priporoča Zima, kavarner.

Maribor.

Požar vpepeli mlina. V nedeljo zjutraj je izbruhnil v strojnih prostorih mlina g. Leharica v Zgornji Kunguti nad Mariborom požar, ki je vpepeli ves mlin, žago in tudi del drugih poslopij. Škoda znaša okrog 500.000 Din, je pa krita z zavarovalnico. Tekom zadnjih let je mlin že četrtič pogorel.

Strahovit pokoli v Cirkovih na Dravskem polju. V nedeljo je o priklid neke vesnice v Cirkovih na Dravskem polju prišlo radi deklet do poboja in pokolja med fanti iz domače in sosednjih vasi. Glasom prvih vesti, ki pa še niso kontrolirane, so 4 ostali na mestu mrtvi, 24 pa jih je deloma težje, deloma lažje ranjenih.

Pretep v Studencih. V Studencih pri Mariboru je prišlo v nedeljo popoldne do hudoga pretepa, v katerem je železniški asistent Franjo Polanec dobil več zabodljivcev z nožem.

Repertoar Narodnega gledališča. V torek: Zaprt. V sredo: »Carmen«, red E, začetek ob pol 20. uri. V četrtek: »Pohujšanje v dolini Šentlarijski«, red A.

Cankarjeve »Podobe iz sanj« v nemščini. Silvester Škerl je prevedel celo zadnje Cankarjevo delo »Podobe iz sanj« v nemščino. Prevod je prišel v soboto izhajati kot podlistek v »Marburger Zeitung«.

Mariborsko učiteljsko društvo ima svojo letošnje prvo zborovanje v četrtek 16. t. m. ob 9. uri v magdalenski deški osnovni šoli na Ruški cesti.

Glasbena Matica ima svoj VI. redni občni zbor dne 20. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih nad Götzovo dvorano.

Ptuj.

PTUJ IN VOLITVE.

Mestni tajnik Zelenko je stopil zopet na plan. Ne bi se bavili z njim, če ne bi ta človek intrigiral proti Narodnemu bloku. V slovensko družbo ga nikdar ni, pač pa ga vidimo vedno in povsod, kako se pomenuje z nemškutari: od magistrata nastopajo za nemško listo, na drugi strani pa agitira za socialdemokrate. Bog ve, kaj je v tem človeku, da mu žilica ne da miru. Sfrčal je iz državne službe, sedaj še hoče doseči, da dobi slovo tudi na magistratu. Ker se sluti svoji odhod, katerega si je sam pripravil, hoče pomagati nemškutarski in socialdemokratski listi do zmage, da bi se obdržal na tajniškem mestu, misleč si, če zmagajo nemškutari, ostanem v službi, enako, če zmagajo socialdemokrate. Ako pa zmagaa Narodni blok, pa sem brez službe, ker drugače itak nisem zaslužil.

Pa je res že zadnji čas, da izgine iz magistrata. V svoji sobi tarni in zabavlja čez vse slovenske stranke, ter jih imenuje goljufe, korupcioniste, falote itd. Mož najbrže ni pri zdravi pameti, ker bi drugače kaj takega ne delal. Saj v svoji domišljiji ne uboga več niti župana, njegovim ukazom se roga ter jih ne izvršuje, proti svojim kolegom pa postopa tako zahrbtno in ogabno, da se ga vsi izogibljajo, ter jim že sedaj grozi, če zmagajo naši nasprotniki.

Zakaj ima župan usmiljenje s takim človekom, je neumljivo. Saj bi se našel tudi kdo drugi, ki bi opravljal tajniške posle, osebito, ker je mnogo dobrih in poštenih uradnikov brez kruha, ne pa, da se tega človeka podpira, ki ne zasluži nobene obzira, tem manj, ker nima trdnje, moralne in narodne hrbenice. Da smo imeli slovenski volilci več zaupanja v Narodni blok, zahtevamo, da se tega človeka takoj odstrani iz magistrata ter mu odvzame vse agende. Več volilcev.

Iz strankarskega življenja.

Redna seja Mestnega odbora Narodne radikalne stranke v Ljubljani, se vrši danes dne 14. t. m. ob 6. uri zvečer v tajništvu (Wolfova ulica 1, I. nadstropje). — Tajništvo.

Gospodarstvo.

Posledica zvišanja carinske ažiije.

Sedanjí finančni minister dr. Spaho je pokazal s svojimi odredbami, da zasleduje v carinski politiki cilj, da uvede plačevanje carin v zlatu. Sicer se pri nas plačuje carina že ves čas v zlatu odnosno v preračunani relaciji napram zlatu, toda to je bilo dosedaj le na papirju. Bivši finančni minister dr. Stojadmovič je zvišal carinski ažiio od 600 na 800%; od tu ni šel dalje. Sedaj pa je bila zvišana carinska ažiija najprej na 900 in s 1. oktobrom na 1000%.

Dasiravno to zvišanje ne bo imelo samo ugodnih posledic za naše gospodarstvo, se moramo v principu vendar strinjati z njim. Ne samo radi tega, da bo tudi dejanski stan pri plačevanju carin odgovarjal načelu plačevanja v zlatu, temveč tudi za to, ker bo vpliv tega zvišanja v mnogih drugih ozirih zelo važen za naše gospodarstvo.

Ze sam finančni minister pravi v svoji motivaciji zvišanja ažiije, da se je to zgodilo v svrhu boljše zaščite naše industrije, dokler ne stopi v veljavo nova carinska tarifa z višjimi postavkami. V naši industriji so že vsi čas močno naglašali potrebo izenačenja carinske ažiije z razmerjem dinarja napram zlatu, v svrhu zaščite pred tujo konkurenco. Ta zahteva je upravičena, kajti danes potrebuje naša industrija še precej izdatne zaščite, da ne bo zastala v razvoju. Dasi je prvotni učinek te zaščite za konzumenta neprijeten, ker je domače blago dražje, kakor pa bi bilo uvoženo, če bi ne bilo zaščitne carine, je vendar končni efekt ne samo za narodno gospodarstvo kot celoto, temveč tudi za posameznega konzumenta ravno nasproten. Kajti izboljšano razmerje v trgovski bilanci pride v prid vsakemu gospodarstvu, ker vpliva na cene blaga. Začetek je seveda povsod težak. O potrebi intenzivne industrializacije naše države pa ne more nihče dvomiti. Zaščita domače industrije potom zaščitnih carin ima seveda tudi še druge slabe strani, vendar se tej zaščiti danes ne moremo in ne smemo odreči, ker nimamo boljšega in izdatnejšega sredstva.

Zvišanje carine povzroči seveda ravnotako kot zvišanje prevoznih tarifov zastoj v trgovini. Tako zvišanje pomeni podražitev uvoznega blaga in s tem v zvezi omejitve konzuma. Tega je pričakovati tudi sedaj, dasiravno ne v veliki meri, — ker povišanje ažiije samo (od 900 na 1000%) ni veliko. Sicer nam bo pa prinesla ta sprememba za sedaj gotovo več koristi kakor pa škoda, zato jo moramo odobravati, da le ne bo šla preko dopustnih mej, da se ne bi omejeval konzum od najpotrebnejših količin najpotrebnejših predmetov, ki jih moramo uvažati.

Če bo torej zvišanje ažiije povzročilo tudi zmanjšanje uvoza, bo to ugodno vplivalo tudi na našo trgovinsko bilanco, s tem na plačilno bilanco in na našo valuto. Učinek bo tudi tu pozitiven, torej zadovoljiv. Dinar je dosegel že lepo višino, vendar prave stabilnosti še nima; da se ga vzdrži na tej doseženi višini, je dobro vsako prikladno sredstvo.

Sodišče.

NEPREVIDEN KOLESAR.

Janko Olsterc, tovarnar je vozil po Kolodvorski cesti v Šiški z motornim kolesom tako neprevidno, da je Marjlo Kovač, uradnico, na nogi in pod pazduho lahko poškodoval.

Priča Marija Kovač: »Šla sem po Kolodvorski cesti po trotoarju proti domu. Po Jernejevi cesti se je pripeljal gospod Olsterc, ki je vozil po tej cesti zelo naglo. Tam, kjer napravi Jernejeva cesta ovinek na Kolodvorsko, je brzino zmanjšal. Ze od daleč sem ga videla in stisnila sem se k zidu. Na razdaljo 7 do 8 korakov sem videla, da vozi g. Olsterc na trotoar, proti meni, vendar se mu nisem mogla nikamor umakniti. Po mojem mnenju je obdolženec na ovinku prekratko zavil in zato zgrešil smer.«

Sodnik: »Obdolženec se zagovarja, da so kamni na cesti krivi, da je zavozil na hodnik.«

Priča: »Na cesti so bili res kamni, toda, tako Jernejeva, kakor Kolodvorska cesta sta precej široki...«

Obdolženec: »8 metrov.«

Sodnik: »Dovolj je. Če bi bili napravili večjo kupo, bi se ne bilo nič zgodilo.«

Priča: »Izpahnila sem si levo nogo, ker se je zaletel v mene in pod pazduho leve

Poleg teh in še drugih dobrih strani ima zvišanje uvozne carine seveda, kakor že omenjeno, tudi svoje slabe strani. Za konzumenta je najhujša posledica podražitev blaga, ki ga moramo uvažati in ki ga neobhodno potrebuje. Toda v primeri s koristnimi učinki se bo dalo to prenesti in to težo bori, ker je to le začasna posledica. Brez vsakih žrtv gospodarstva okrepitve naše države ne bomo dosegli, zato se ji ne smemo izogibati tam, kjer ni možna druga pot.

Radi zvišanja ažiije pa čaka sedaj finančnega in zlasti trgovinskega ministra zelo važna in težavna naloga. Spretno in smotreno politiko morata namreč preprečiti, da ne bo nastopila prekomerna podražitev blaga in da se ne bo podražilo ono blago, ki je od uvozne carine neodvisno. To se v sedanjih dobah zelo rado dogaja in smo imeli že opetovano priliko opazovati ta pojav. Če se bo vladi to posrečilo, smemo biti s povišanjem carinske ažiije zadovoljni, v nasprotnem slučaju pa seveda ne, ker bi poslabšanje življenjskih pogojev stalo konzumenta pa tudi državo več, kakor pa pomenijo zanj tiste bodoče koristi, ki so zaenkrat še precej oddaljene in zato tudi negotove.

× Najcenejše fino namizno sadje vseh vrst v večjih in manjših množinah se bode prodajalo o priliki Sadnega sejma, kateri bo v dneh 18., 19. in 20. oktobra na prostoru Velesejna v Ljubljani.

× Carinska konferenca na Rakeku. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interese, da se vrši redna carinska konferenca na Rakeku v torek, dne 14. oktobra t. l. ob 5. uri popoldne v zgradbi carinarne.

× Izvoz iz naše države v prvih šestih mesecih letošnjega leta je dosegel 1.584.939 ton v vrednosti 4.175.920.945 dinarjev. V istem času lanskega leta pa 1.276.319 ton v vrednosti 3.333.824.453 dinarjev. Izvoz meseca julija letos je znašal 335.940 ton v vrednosti 696.287.373 dinarjev, julija lanskega leta pa 233.032 ton za 547.168.572 dinarjev.

× Prodaja lesenih sodov od raznih mineralnih olj (1000 komadov) se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu dne 10. novembra t. l. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Oddaja zemeljskih del za razširjenje postaje Brod se bo izvršila potom druge oteralne licitacije pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici dne 4. novembra t. l. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobave. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici sprejema do 24. okt. t. l. ponudbe glede dobave konopelnih cvetov ter glede dobave vrvi iz jeklene žice in vrvi iz konopelje. — Vršile se bodo naslednje oteralne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave stekla za zrcala in šip za okna itd.; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave specialnih stružcev. — Dne 11. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave železne pločevine za montažne vrve. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Prodaja odpadkov od stekla se bo vršila dne 5. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

roke sem bila poškodovana. Boletine sem čutila precej časa.«

Sodnik: »Ali zahtevate kako odškodnino?«

Priča: »Za bolečine ne zahtevam ničesar. — Kvečjemu za ročno torbico, ki se je pri tej priliki pokvarila, bi kaj zahtevala...«

Sodnik: »No, koliko?«

Priča: »100 Din.«

Sodba: Kriv prestopka \$ 431 k. z. ter se obsodi na tristo dinarjev globe, v slučaju iztekljivosti na dva dni zapora. Za takšno ima plačati 50 dinarjev. Z višjim zahtevkom se zavrne privatna udeleženska na civilnopravno pot.

CE JE PIJAN ČLOVEK OB DEŽJU BREZ DEŽNIKA.

K obravnavi ga ni bilo. Zato vemo samo, da se piše France Štefe in je mož posestnice tam pri Moravčah. »Vabilo je izkazano«, zato se vrši obravnava ob njegovi odsotnosti.

Franc Miršek, posestnikov slu v Moravčah, 15 let star, izpove: »Jaz in moj brat Tone sva bila v St. Jurju pri krojaču. Deževalo je, zato sva imela dežnik s seboj. Pustila sva ga pred vežnimi vrati. Medtem so prišli mimo in »vzeli

javbar! Tone je denar vzel, jaz pa sem rekel: »Zakaj si denar vzel, sedaj bodo rekli: Marelja je moja, sem jo plačoval!« — Vzel sem Tonetu »kovača« iz rok in sem jim ga hotel vrniti. Ker ga niso hoteli nazaj vzeti, sem jim ga vrnil pred noge na tla, nakar sva z bratom zbežala. Tekli so za nama in kmalu so me vjeli. Pretepli so me s pestjo in obricali s čevlji, tako, da so me na hrbtu in na nogah poškodovali. Dežnik je ležal na tleh in so po njem hodili, tako, da so ga popolnoma pokvarili.

Prčica: »Ali je bil pijan?«
Sodnik: »Ne hdu, k' so me zmeri prec ujei.«

Sodnik: »Ali je hotel dežnik 'vzeti'?«
Prčica: »Ne vem, ampak pol ure daleč so šli že z njim.«

Sodnik: »Ali je po dežniku nalašč hodil ali ne?«
Prčica: »Ne vem.«

Franceljev brat, trinajstletni Tone iz-pove komfornu.

Sodnik: »France, koliko zahtevaš odškodnine?«

Franc Miršek: »Za hlače in za 'vestijo' to dinarjev, — obleka je bila nova in za 'k maš' hodete — za dežnik, ki je bil isto-tako nov, sto dinarjev.«

Sodnik: »In za bolečine?«
Prčica: »Nič.«

Sodba: Franc Štefe je kriv prestopka mahke telesne poškodbe v smislu § 411 k. z. in se kaznuje po § 412 k. z. z dvadveletnim zaporom ter ima povrniti Francetu Miršku škodo v zahtevanem znesku.

To in ono.

Sifilis.

Na skupščini nemških naravoslovcev in zdravnikov v Inomestu sta se sešli dve strokovni skupini — strokovnjaki za živčne in duševne bolezni in strokovnjaki za kožne in spolne bolezni — da se pogovorita o napredku na polju zdravljenja sifilisa. Šele v zadnjem času so zdravniki dognali, da imajo spolne bolezni velik vpliv na razvoj živčnih obolenosti in da se, kot neozdravljiva bolezen poznana paraliza običajno pojavlja le pri ljudeh, ki so imeli lues. Istotako tudi Tabes dorsalis. Obe bolezni sta bili nazivani metalues, posledica sifilisa. Velik napredek v pobijanju teh bolezni datira pa od časa, ko se je učenjaku Raguchi posrečilo najti bacil, ki povzroča sifilis, takozvano Spirochaeta pallida. Odslej se je poskušalo z uničevanjem Spirochaete ozdraviti paralizirane. Kratko pred vojno se je Ehrlichov Salvarzan razširil po celim svetu, vendar je njegova slava kmalu zatemnela. Uspehi zdravljenja s salvarzonom niso bili zadovoljivi. Paraliza in tabes sta ostali neozdravljivi bolezni. In pojavilo se je celo trditve, da salvarzan pospešuje razvoj »metaluetičnih« obolenosti. O tej zadevi je referiral v Inomestu prvi prof. Nonne iz Hamburga, da na podlagi svoje velike statistike lahko ugotovi, da številni obolenih na paralizirani in Tabes ni naraslo po uporabi salvarzana, da pa tudi ni padlo. Pač pa se zdi, da je v dobro zdravljenih slučajih paraliza oziroma Tabes nastopila prej, kakor

pa pri onih, ki niso bili zdravljeni. Iz tega bi izviralo, da zdravljenje sifilisa skoro pospešuje razvoj »metalues«. Prof. Nonne je nadalje razpravljal o senzacionalnih uspehih prof. Wagner-Jaurega na Dunaju, ki je sifilitično bolnim vcepil malarijo. Po Nonne-jevi statistiki je ta način zdravljenja spravil 71 odstotkov zopet na noge in veliko jih je popolnoma ozdravilo. In kako si je treba razlagati učinke vcepljenja malarije, ki je zdaj stalno zvezano z zdravljenjem s salvarzonom? To je enačba z dvema neznankama, ker nam je namreč tudi neznano, kako učinkuje salvarzan. Gotovo je, da pri poskusih v laboratoriju spirochaet ne umori. Kljub temu zdravilno učinkuje, vzbuja domnevo, da šele v telesu potom raznih spojitve postane smrten za bacile. Obstoj pa tudi možnost, da salvarzan upliva in povečuje odporne sile organizma. Isto se pričakuje tudi od mrzlice, ki nastane po injekciji malarije. — Kot drugi referent je govoril prof. Kyrle, ki se je s predgovornikom strinjal glede uspehov injekcij malarije in pripomnil, da je imel veliko slučajev, ko je bolezen več let kljubovala vsem salvarzanovim kuram, bila pa z eno samo salvarzanovo kuro v zvezi z injekcijami malarije ozdravljena. Posebno je poudaril, da je vcepljeno malarijo mogoče obvladati, in da se jo tako lahko odpravi, kakor hitro je storila svojo dolžnost. Vendar je te vrste zdravljenje za bolnike s slabim srcem nevarno. Končno je govoril še prof. Wagner-Jaurek (Dunaj), iznajditelj zdravljenja z injekcijami malarije, ki je še ugo-

tovil, da se vcepljena malarija niti potom ubadov anaphele, ki prenašajo malarijo, ne da prenese drugam in torej niso tako cepljeni bolniki niti najmanj nevarni svoji okolici.

Irski dogodek. Iz Dublina se poroča sledeči resničen dogodek. Neki prištad De Valera je bil vsled političnega zločina obsojen na smrt. O izvršitvi, oziroma odložitvi smrtne obsodbe je imel odločiti minister O'Higgins, ki je bil najboljši prijatelj obsojenca in kateremu je bil obsojenec še pred pol letom poročna priča. Kar ni nihče pričakoval, se je zgodilo. Minister je potrdil smrtno obsodbo in še isti dan je bil njegov prijatelj ustreljen. To se je zgodilo že pred več dnevi. Te dni pa je bil odprt testament obsojenca in minister je skoraj izgubil zavest, ko je videl, da ga je postavil njegov nesrečni prijatelj za svojega univerzalnega dediča. Minister je takoj dejal, da mu ne preostane nič drugega, ko da se ustrelji. Do danes minister še ni tega storil.

Energična žena. V Rimu se je pripetil sledeči dogodek. Ko je šel Paolo Elena po cesti, so ga nakrat zagrabili štirje moški, ga zvezali in odpeljali na samotni kraj. Tam so mu zagrozili s smrtjo, če ne prinese v gotovem času na določeno meso 400 lir. Mož je v napovedani uri resnično prišel na sestanek, toda ne sam, temveč v spremstvu številnih stražnikov. Stvar pa je vseeno mirno končala, ker med napadalci je bila njegova žena, ki ni mogla na drug način prejeti od moža de-

nar za gospodinjstvo, kakor da je zaprosila znanca, da so vpriporili vso komedijo. Skesan se je povrniti mož z ženo domov in plačal zahtevane lre.

Vedno zaduje novosti

SAMO

GRICAR & MEJAC,
Štebenburgova ulica 3.

Kar Vi hočete

to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine. Poizkusna pošiljka Din 28.—. Lekarnar Eug. Feller Stubičica Donja, Elzatrž 357, Hrvaška

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

127

Tarzan je videl leva prav dobro. Bara je drvil sedaj baš mimo drevesa.

Da bi se drzil? Lačni Tarzan si še ni odgovoril na to nemo vprašanje, ko je skočil s svojega sedeža naravnost na preganjanega jelena. V prihodnjem trenutku plane Numa na oba, je šinilo Tarzanu v glavo in če je hotel danes on pa sploh še kaj jesti, je moral biti uren.

Komaj ga je jelen začutil na gladki, mehki koži, je že padel na kolena. Tarzan ga je pa zgrabil za rogove in mu z enim samim sunkom zavrtel glavo, da se je zlomil tilnik.

Besno je tulil lev za njim. V par trenutkih je Tarzan pograbil jelena in se zavil na bližnjo močno vejo.

Baš, ko se je Numa v skoku pognal, je že rešil sebe in svoj plen iz bližine strašnih šap.

Zabobnelo je, ko je padla prevarana mačka na tla. Opica Tarzan pa je vlekel svojo »pečenko« visoko v vejevje. Tu je bil varen. Potem je porogljivo gledal zver, ki je spodaj strmela vanj z bliskajočimi se, rumenimi očmi. Kakor pobič se ni mogel premagati, da bi ne pokazal svojemu nasprotniku okusni plen. Potem se je spravil k večerji, dočim je spodaj godrnjalje hodil lev sem in tja. Tarzanu je zopet enkrat izborna dišalo.

Ko se je nasitil, je skril ostanke svojega plena v visoki rogovi in hitel skozi drevje od maščevanja žejnega Nume še vedno zasledovan, nazaj k svojemu ležišču. Tam je spal, dokler ni stalo solnce že visoko na nebu.

Leopard Sheeta.

Prihodnje dni je Tarzan izpopolnjeval svoje orožje in raziskal džunglo. Kite jelena, ki mu je dal prvo večerjo, je napek na lok. Boljša bi bila posušena Sheetova čreva, vendar je bil zaenkrat zadovoljen. Treba je bilo pač počakati, da mu srečen slučaj pomore ujeti eno teh velikih mačk.

Spletel si je dolgo vrv iz trave, s kakoršno je takrat pred leti zadavil zlobnega Tublata. Kaj bi vse lahko počel kot opičji dečko s tem čudežnim orožjem.

Imel je že nožnico in ročaj za svoj nož, potem tul za puščice iz Barove kože in predpasnik. Potem se je podal na pot, da končno kaj več dozna o deželi, kamor je prišel. Opazil je že, da ni na njemu dobro znani zapadni afriški obali, kajti solnce je vzhajalo vsako jutro iz morja in šele potem drselo visoko nad džunglo. Morje na vzhodu!

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znanem, da je naš srčno ljubljeni, dobri soprog, oziroma oče, brat in zet, gospod

IVAN PIRH

mesni jačar v pok.

danes dne 14. t. m. ob 1 uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, previden s tola žili sv. vere tužno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v sredo, dne 15. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Štepanja vas št. 61, na pokopališče v Štepanjo vas.

V Ljubljani, dne 14. oktobra 1924.

Žalujoči ostali.

Poleg tega mu je bilo pa jasno, da nikakor ni na vzhodni afriški obali. Vedel je natančno, da »Kincald« ni vozil skozi Sredozemsko morje, Sueski kanal in Rudeče morje. Tudi okoli rtiča Dobre nade ni mogel privoziti v tem času. Obenem je bilo nemogoče, da bi ladje prejadrale Atlantski ocean in da bi ga izpostavili na kakšnem neobljudenem otoku južne Amerike. Vsaj je bil lev Numa tu! Torej je bilo to nemogoče. Toda kje se je vendar nahajal?

Tarzan je romal sam skozi džunglo, zmirom v gotovi razdalji od obale. Če bi imel le kakšno družbo! Počasi je pričel obžalovati, da se ni zadnjič priključil opicam. Od onega dne jih ni videl nikjer več, od dne, ko je nosil v srcu še celo breme kulturnega sveta.

Zdaj je bil skoraj zopet stari Tarzan. Dasi je čutil, da ima le malo skupnih interesov s temi opi-

cam, se mu je vendarle zdelo, da bi bile boljše kakor nič.

Ne da bi hitel, si je utiral pet skozi gozd zdaj zdolaj na tleh, zdaj med visečimi vejami. Tu je našel sadje, tam odrinil drevesno deblo v stran ali pa iztaknil malhen plen.

Hodil je približno eno miljo ali celo več, ko mu je veter naznanil bližanje leoparda.

Baš Sheeta, leopard! Še nikdar mu ni tako dobrodošel. Črevesje velike mačke bo ravno primerno za njegov lok, koža pa za tul in nov usnjat predpasnik. Dočim je doslej skoro brez misli hodil naokrog, je postal zdaj naravnost posebljena napetost inprevidnost.

Hitro tako tiho je šel po sledih divje mačke skozi goščavo in kljub njegovemu plemenitemu pokoljenju je bilo njegovo divje pomašanje popolnoma sorodno zveri, za katero se je zdaj plazil.

P. n.
šivilje in gospodinjne opozarjamo, da sozopet dospeli

najboljši šivalni stroji „Gritzner“
v vseh opremljenih za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarjski stroji „Adler“ (Flachstef), cilindri, levoročni in krojaški. Pouk v vodenju ter kranju perila in nogavic (šofanje) brezplačno edino le pri:

JOSIP PETEČINC
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Popravila sprejemamo

Trboveljski premog
drva, koks
angleški premog
šlezjske briket

dobavlja **Ilirija**
tu, Kralja Petra trg št. 8.
Tel. 220. — Plačilo tudi na obroke.

Kamen
Potrebujemo večjo količino dalmatinskega kamna ali temu podobnega. Ponudbe z vzorci je poslati na

Nikola Pavičevićtrgovec
Kralj Aleksandra ulica 1.
Beograd.

AVTO VOZI BREZ BENCINA
KURI Z OGLJEM
ZAHTEVAJ PROSPEKTE
JUGO-HAG
LJUBLJANA
BOHORICEVA ul. 24. TEL. 560

Sprejme
se več oseb na dobro domačo hrano.
Naslov pove uprava lista.

Modna krojačnica
za gospode in dame KELC, Maribor, Sodna ul. 5, izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela.

Stavbeno podjetje
Jakob Vodopivec, ki ima svoj sedež v Zagorju ob Savi, sprejema vsa dela svoje stroke po celi Jugoslaviji. Zastopstvo v Ljubljani vodi dolgoletni stavebeni polir Anton Meriak, Kralj Aleksandra ul. 27.

Mesečno sobo
nemoblovanu v sredini mesta, eventualno tudi v predmestju išče uradnik za (takoj). Ponudbe na upravo lista pod „Mirni dom“.

Elegantna spalnica,
nova, kompletna, lesenova, politirana, se ugodno proda. Naslov pove uprava lista.

Kurje oči
odstraniti brez bolečin. Garancija 6 do 7 mesecev. Odstraniti tudi reumatične bolečine. — Športna, živčna, shvedska masaža. Založkarjeva ulica 13 priti, M. P.

Samostojna gospodinjna
srednje starosti, katera je dobro izurjena v vseh gospodarskih delih išče mesta pri samostojnem gospodu. Šla bi tudi za vzgojiteljico otrokom, kateri so brez matere, ter bi isto vodila gospodinjstvo. Cenjene ponudbe na upravo lista pod „Skrbna gospodinja“.

Kupi se
dobro ohranjeno žensko kolo. Naslov na upravo lista pod „Takoj“.

Nov pisalni stroj
znamke „Imperial“ z mizico in stolom se radi opustitve pisarne pod ceno proda. Ugodna prilika za denarne zadeve, odvisniške pisarne, uredništva i. t. d. Informacije daje davčni nadzornik Hruška, Vodnikov trg št. 5.

Knjigovodja-bilancist
in samostojen korespondent v slovenski, slobohrvaški, nemščini, češčini, italijanski ter francoski, išče primerne službe za takoj, ima večletno prakso, ter je več organiziran. Ponudbe na upr. lista pod „Perfekten“.

Učiteljica,
(izprašena v Franciji) poučuje temeljito francoščino. Naslov v upr. lista.

Stanovanje
s kuhinjo in 2 malimi sobami ali 1 veliko se išče v Ljubljani ali okolici. Plača se mesečno od 1500.— K. Cenjene ponudbe na upr. lista pod „Čimprej“.

Jesenski površnik
moški in žaketi s telovnikom, vse dobro ohranjeno se ugodno proda.
Naslov pove uprava lista.

Mehlovanu sobo
z dvema posteljama, po možnosti s posebnim vvhodom, v sredini mesta išče 2 gospodinjci. Ponudbe prosita pod „Mirni“ na upravo lista.

Mesečno sobo
neopremljeno če le mogoče z souporabo kuhinje v mestu ali predmestju išče mirna družina. Ponudbe pod „Zadovoljnost“ na upravo lista.

Kot utenca
v trgovino z mešanim blagom želi oddati trgovec svojega sina. Cenj ponudbe na upravo lista pod „Pošten“.

Gospodinja,
stara 20 let, čedne zunanosti in neomadeževane preteklosti, s premoženjem 25.000 Din v gotovini in lastno opremo išče čimprej omočiti, najraje s trgovcem ali gostinčarjem. Vdovec ni izključen. Le resne in neanonimne ponudbe pod „Sreča“ na upravo lista.

Mehlovanu sobo
srednjo, išče dva boljša gospoda. Če le mogoče v mestu. Ponudbe na upravo lista pod „Soba“.

Gospodinja
trgovsko izobražena išče mesta v pisarni, bodisi za knjigovodnjo, kontoristino ali blagajničarko. Pripravi se na ititudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe na upravo lista pod „Pisarniška moč“.

Prevode
iz nemškega, italijanskega, francoskega in srbskega jezika na slovenski in obratno, vsakvrstno korespondenčno sprejme izurjen korespondent fr. akademik. Cenj ponudbe pod „Natančen“ na upravo lista.

Voz na peresih
skoraj nov, ter par lahkih komatov nekoliko rabljenih prodaj Ivan Molek, sedlar Vrhnika 112.

PREMOG
Trboveljski
Libofski
Ormoški
Trobnodolski
dobavlja po najnižjih cenah

DOM. CEBIN
trgovina z premogom
LJUBLJANA
Wolfova ulica št. 1.JUL

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

CENTRALA: LJUBLJANA DUNAJSKA CESTA

AGENCIJA: LOGATEC

Podružnice: Brežice, Črnomelj, Kranj, Metković, Ptuj, Split, Celje, Gorica, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Trst.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Delniška glavica:
Din 50.000.000—

Rezervni zaklad:
Din 10.000.000—

Brzoiavni naslov:
Banka Ljubljana

Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.